

Innspill til melding til Stortinget om profesjonsutdanningane (profesjonsmeldingen)

Drama- og teaterpedagogene vil gi innspill som gjelder grunnskolelærerutdanningene ut i fra spørsmål 2, 3 og 8.

Spørsmål 2. Korleis kan universitet og høgskular utvikle utdanningane i tråd med framtidige kompetansebehov og samfunnsendringane vi trekk opp?

Når det gjelder grunnskolen mener vi at framtidige kompetansebehov og samfunnsendringer generelt (om enn ikke alle som trekkes opp av dere) er tatt grundig med inn i planarbeid gjennom utredningen *Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser* (NOU 2015:8). De nye læreplanene som kom med Fagfornyelsen tar opp i seg viktige forslag fra *Fremtidens skole* når det gjelder dette, som for eksempel innføring av de tverrfaglige temaene demokrati og medborgerskap, folkehelse og livsmestring og bærekraftig utvikling. Denne utviklingen av grunnskolen er det viktig at gjenspeiles i grunnskolelærerutdanningene.

Dramaundervisning har mye å bidra med inn i undervisning med de nye tverrfaglige temaene som omdreiningspunkt. I tillegg til mer «tidløse» kompetansebehov som muntlige ferdigheter og å bidra til forståelse og empati for andres situasjon gjennom perspektivskifter og forestillingsevne - som dramaundervisning også er spesielt godt egnet til å trene elvene på.

Se gjerne eksempler i Drama- og teaterpedagogenes læringsressurs. Den er utviklet med midler fra Utdanningsdirektoratet. Undervisningsopplegg med opplæringsfilmer der elev- og lærerstemmer forklarer hvordan elevene lærer gjennom dramafaglige arbeidsformer og hva det gir dem. Læringsressursen finner dere her: <https://dramaogteater.no/laeringsressurs/>

Dette potensialet når det gjelder dramaundervisning kan i en videreutvikling av grunnskolelærerutdanningene utnyttes langt bedre enn i dag. Da må Norge gå tilbake til mer detaljerte føringer gjennom styringsdokumenter som forskrifter og retningslinjer. Først da sikres likt læringsutbytte for lærerstudenter uavhengig av studiested.

Dramaundervisning inngår i svært ulik grad og på ulik måte i grunnskolelærerutdanningene GLU 1-7 og GLU 5-10. I dag varierer innholdet og omfanget avhengig av hvor i landet man utdanner seg til lærer. Mulighetene er til stede for å gi alle lærerstudenter opplæring ved å gjeninnføre dramaundervisning for alle lærerstudenter og tilbud om 30-90 studiepoeng. I tillegg har Norge en rekke bachelor- og masterutdanninger, samt PhD-utdanninger i drama- og teaterfag og et sterkt forskningsmiljø. Det gjøres også mye forskning internasjonalt.

«Infrastrukturen» for å tilby lærerstudentene dramaundervisning er på plass. Så og si alle grunnskolelærerutdanningene har dramafaglig ansatte, som kan sies å være en struktur som er opprettholdt etter endringen fra 2003. Frem til da var det obligatorisk med et minimumskrav på 30 timer dramaundervisning for absolutt alle lærerstudenter i løpet av utdanningen. I perioden 2003-2010 var det et krav om å undervise i drama som metode, men minimumskravet falt bort. Etter innføringen av GLU 1-7 og GLU 5-10 i 2010 er det ikke et krav å undervise i dramafagets uttrykk og

læringsformer/metoder. Siden kravet ble fjernet, kan tilbudet variere fra 0-100 timers dramaundervisning avhengig av studiested. Som KD peker på som en mulig utfordring under punktet «Kvalitet» i høringsdokumentet – medfører det ulikt læringsutbytte mellom utdanningsinstitusjonene. Det trengs en gjeninnføring av et minimumskrav for å løfte dem som har minst.

Vi mener det er på høy tid å gjeninnføre opplæring av alle grunnskolelærerstudenter i å gi elever dramaundervisning. Vi anbefaler at minimumskravet settes til 50 timer, og peker på muligheten for å koble dette med opplæring i en praktisk, kreativ måte å undervise i skolens nye tverrfaglige temaer på. I tillegg mener vi at langt flere lærerstudenter bør få reelle muligheter til å studere drama som skolerelevant fag som en del av grunnskolelærerutdanningen.

Spørsmål 3: Sikrer krava vi stiller til fagmiljø gjennom lov og forskrift kvalitet og relevans i profesjonsutdanningane, eller er dei til hinder for t.d. praksisretta utdanningar?

Som vi viser til i spørsmål to. Når det gjelder dramaundervisning for lærerstudenter har det siden 2010 ikke vært et krav for utdanningene. Det åpne begrepet estetiske læreprosesser ble innført i stedet for «drama» i forskriften/rammeplanen. Det er heller ikke noe som beskriver omfang av undervisning i estetiske læreprosesser, som minstekrav til timeantall eller studiepoeng. Omfanget dramaundervisning varierer fra 0-100 timer, avhengig av hvor i landet man studerer. I tillegg er det stadige runder med forandringer, dramaundervisningen er sårbar når det er økonomiske innstramminger.

KD gjorde for et par år siden en kartlegging av hvordan det blir arbeidet med estetiske læringsprosesser i grunnskolelærerutdanningene ([Estetiske læringsprosesser i grunnskolelærerutdanningene](#), KD 2020). Rapporten om situasjonen er relevant i denne sammenhengen. Kartleggingen viser at dramafagets læringsformer er mer utbredt enn de andre estetiske fagenes læringsformer i opplæringen av lærerstudentene. Dette må ses i sammenheng med at dramafaget ikke er med i fag- og timefordelingen i grunnskolen. Tradisjonen har vært å bruke dramafaget som et «metodefag» i grunnskolen fordi det er så egnet for å utforske et innhold/tematikk. Posisjonen for dramafagets læringsformer på lærerutdanningene er imidlertid usikker enn så lenge det obligatoriske kravet er falt bort fra forskriften/rammeplanen. For å forstå denne endringen anbefaler vi å lese om drama som metode i allmennlærerutdanningens [rammeplan fra 1999](#) (s.170-173).

Spørsmål 8: Korleis påverkar rammeplanane kvalitet og gjennomføring i profesjonsutdanningane?

Vi viser til hovedkonklusjonen i KDs kartlegging av estetiske læringsprosesser i grunnskolelærerutdanningene på s.80 <https://www.regjeringen.no/contentassets/ea18f23415a14c8faaf7bc869022afc2/estetiske-laringsprosesser-i-grunnskolelarerutdanningene.pdf> : «På bakgrunn av kartleggingen er hovedkonklusjonen at estetiske læringsprosesser synes å være lite integrert i grunnskolelærerutdanningene. Utvalgets hovedanbefaling er derfor å videreutvikle arbeidet med estetiske læringsprosesser som sikrer at området er helhetlig og integrert, har progresjon og sammenheng og bygger på forskning, altså: **Helhetlig og integrert - progresjon og sammenheng – forskningsbasert**».